Index van de digitale economie en maatschappij (DESI) 2020

België

Wat is de DESI?

Sinds 2014 volgt de Europese Commissie de digitale vooruitgang van de lidstaten aan de hand van verslagen over de index van de digitale economie en maatschappij (DESI). De DESI-verslagen omvatten zowel landenprofielen als thematische hoofdstukken. Voorts is bij de verslagen voor elke lidstaat een gedetailleerd telecomhoofdstuk gevoegd.

In de DESI-landverslagen worden kwantitatieve gegevens afkomstig van de DESI-indicatoren voor de vijf door de index bestreken gebieden gecombineerd met landspecifieke beleidsinzichten en beste praktijken.

De huidige COVID-19-pandemie heeft aangetoond hoe belangrijk digitale activa zijn geworden voor onze economieën en hoe netwerken en connectiviteit, data, artificiële intelligentie (AI) en supercomputers, alsmede basis- en geavanceerde digitale vaardigheden onze economieën en samenlevingen in stand houden door mogelijk te maken dat het werk doorgaat, de verspreiding van het virus wordt gevolgd en het onderzoek naar geneesmiddelen en vaccins wordt versneld.

De lidstaten hebben specifieke maatregelen genomen om de gevolgen van de pandemie te beperken. Voor elk land worden deze in een aparte sectie besproken. De digitale sector zal ook een sleutelrol spelen bij het economisch herstel, aangezien de Europese Raad en de Commissie zich ertoe hebben verbonden de steun voor het herstel te plaatsen in het kader van de overgang naar een klimaatneutrale en veerkrachtige digitale transformatie. In dit kader zijn de uitrol van 5G-netwerken en netwerken met zeer hoge capaciteit (very high capacity networks, VHCN's), digitale vaardigheden en de digitalisering van bedrijven en van het openbaar bestuur van cruciaal belang voor een robuust herstel. De DESI volgt de vorderingen op deze gebieden in elke lidstaat.

De thematische hoofdstukken van het DESI 2020-verslag bevatten een analyse op Europees niveau van breedbandconnectiviteit, digitale vaardigheden, internetgebruik, digitalisering van ondernemingen, digitale overheidsdiensten, opkomende technologieën, cyberbeveiliging, de ICT-sector en de O&O-uitgaven daarvan, en het gebruik van de Horizon 2020-middelen door de lidstaten.

Om de methodiek van de index te verbeteren en om rekening te houden met de laatste technologische ontwikkelingen, zijn een aantal wijzigingen aangebracht in de 2020 editie van de DESI, die nu ook de dekking van het vaste netwerk met zeer hoge capaciteit (Fixed very high capacity network – VHCN) omvat. De DESI van voorgaande jaren is voor alle landen herberekend ter weerspiegeling vande wijzigingen in de gekozen indicatoren en van doorgevoerde correcties in de onderliggende gegevens. Daardoor is het mogelijk dat de scores en klasseringen van landen anders zijn dan in vorige publicaties. Omdat de cijfers betrekking hebben op 2019, is het Verenigd Koninkrijk nog steeds opgenomen in de DESI 2020 en zijn de EU-gemiddelden berekend voor 28 lidstaten. Zie de DESI-website voor meer informatie: https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/desi.

NB: verklaringen met betrekking tot geplande of potentiële staatssteunmaatregelen geven de intenties van lidstaten weer en laten de beoordeling van dergelijke maatregelen door de Commissie op grond van de relevante staatssteunregels onverlet. Het DESI-verslag is niet bedoeld als beoordeling van de verenigbaarheid van dergelijke maatregelen met staatssteunregels en -procedures.

Overzicht

	België		EU
	plaats	score	score
DESI 2020	**9**	**58,7**	**52,6**
DESI 2019	11	53,0	49,4
DESI 2018	11	50,1	46,5

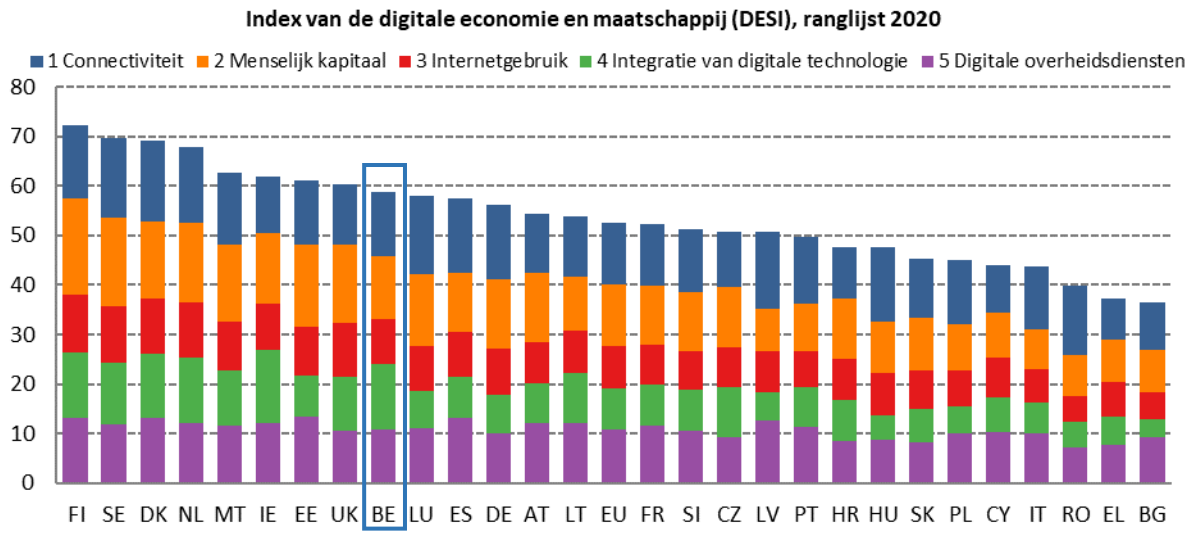

Van de 28 EU-lidstaten staat België op de negende plaats in de index van de digitale economie en maatschappij (DESI) 2020.

Op basis van gegevens van vóór de pandemie toont België wisselende prestaties op het gebied van connectiviteit. De prestaties van België bij de uitrol van snelle netwerken met zeer hoge capaciteit zijn goed, maar het land loopt achter met 5G-gereedheid.

De Belgische autoriteiten, op zowel federaal als gewestniveau, hebben duidelijke inspanningen geleverd om de brede kloof op het gebied van digitale vaardigheden te dichten – zowel in de onderwijsstelsels als op de arbeidsmarkt. Ondanks de bestaande initiatieven en het succes van verschillende kleinschaligere projecten, laten de cijfers nog steeds geen aanmerkelijke verbetering op dit zeer belangrijke gebied zien.

Het aantal burgers in België dat nog nooit gebruik heeft gemaakt van internet is in 2019 blijven dalen. Er is een langzame maar gestage verbetering van onlineactiviteiten – voor zowel werk als vrije tijd.

België behoort tot de belangrijkste lidstaten van de EU wat betreft het gebruik van digitale technologie voor het bedrijfsleven. Initiatieven op federaal en gewestniveau hebben bedrijven geholpen om steeds digitaler te worden.

De cijfers van de DESI die de vooruitgang op het gebied van e-overheid meten, geven wisselende resultaten te zien. De Belgische autoriteiten hebben de digitale overheidsdiensten bevorderd, wat ertoe heeft geleid dat België op hetzelfde niveau staat als andere lidstaten. Het gebruik van deze diensten door de burgers blijft echter duidelijk achter bij het potentieel. In 2019 zijn de meeste indicatoren enigszins verbeterd.

In 2019 werden nieuwe strategieën en beleidsdoelstellingen vastgesteld (zoals DigitalisWallonia4AI; de beleidsnota's 2019-2024 van de nieuwe Vlaamse regering) en de bestaande werden geactualiseerd. Het beheer van de digitale transformatie staat hoog op de beleidsagenda op zowel federaal als gewestniveau, en er zijn gedetailleerde maatregelen (strategieën, actieplannen, initiatieven enz.) en financiële instrumenten goedgekeurd en opgezet om een breed scala aan acties in het hele land vorm te geven en te stimuleren.

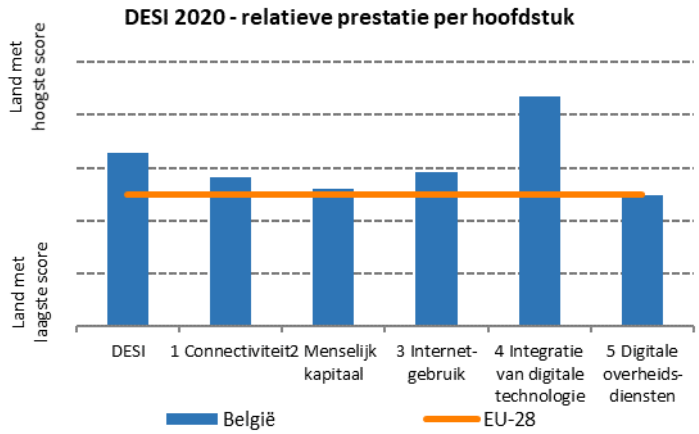

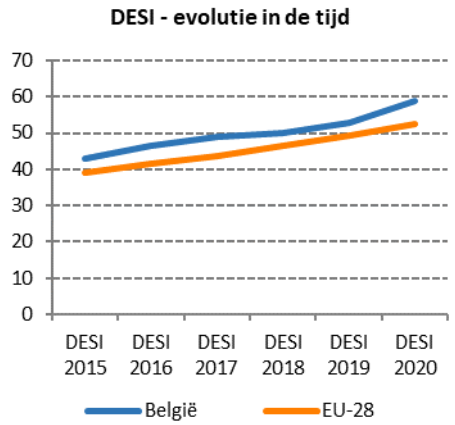

De rol van de digitale sector bij het beheer van de coronapandemie en bij het economisch herstel

De huidige Covid-19-crisis heeft grote gevolgen voor belangrijke maatschappelijke indicatoren, die te maken hebben met het gebruik van internetdiensten door burgers. Dit blijkt niet uit de laatste officiële statistieken over 2019, zoals gerapporteerd in DESI. Daarom moeten de bevindingen van DESI 2020 worden gelezen in de context van de zware belasting van de digitale infrastructuur en diensten tijdens de pandemie en de onmiddellijke maatregelen die de lidstaten hebben genomen. Zo moet, nu Europa geleidelijk uit de pandemie komt, het herstel ook worden gepland, terwijl rekening wordt gehouden met de lessen die deze crisis ons leert. Dit betekent dat bijzondere aandacht moet worden geschonken aan de indicatoren die relevant zijn voor een sterkere en robuustere digitale transformatie en economisch herstel, met name netwerken met zeer hoge capaciteit (VHCN's) en 5G, digitale vaardigheden, geavanceerde digitale technologieën voor bedrijven en digitale overheidsdiensten.

De Belgische autoriteiten hebben verschillende beleidsmaatregelen genomen om met Covid-19 om te gaan en de gevolgen voor de economie en de maatschappij te verzachten met behulp van technologie. Initiatieven op het gebied van de volksgezondheid zijn onder meer het mechanisme "Pan-European Privacy-Preserving Proximity Tracing" of het gebruikmaken van de supercomputer BrENIAC om het onderzoek naar de bestrijding van het virus te ondersteunen. Verschillende initiatieven bieden kmo's en ondernemers informatie om hen te helpen op het internet zaken te doen. Voor burgers zijn er digitale platforms om online verzoeken om compensatie in te dienen of om vrijwilligerswerk en solidariteit te ondersteunen.

Met het oog op de toekomst scoort België, wat betreft de DESI-indicatoren die in het bijzonder relevant zijn voor het economisch herstel na de Covid-19-crisis, goed op netwerken met zeer hoge capaciteit en op de digitalisering van ondernemingen. Daar staat tegenover dat het hoegenaamd nog geen 5G-spectrum heeft toegewezen en een relatief zwakke prestatie op het gebied van digitale overheidsdiensten laat zien.

1 Connectiviteit

1 Connectiviteit	België		EU
	plaats	score	score
DESI 2020	**13**	**52,0**	**50,1**
DESI 2019	23	39,9	44,7
DESI 2018	17	39,8	39,9

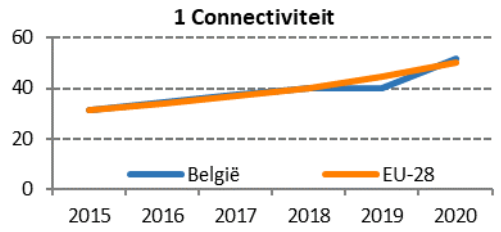

	België			EU
	DESI 2018 waarde	DESI 2019 waarde	DESI 2020 waarde	DESI 2020 waarde
1a1 Totaal gebruik vast breedband % huishoudens	**81 %** 2017	**nvt** 2018	**79 %** 2019	**78 %** 2019
1a2 Gebruik van vaste breedband met een snelheid van ten minste 100 Mbps % huishoudens	**42 %** 2017	**40 %** 2018	**45 %** 2019	**26 %** 2019
1b1 Dekking snel breedband (NGA) % huishoudens	**98 %** 2017	**99 %** 2018	**99 %** 2019	**86 %** 2019
1b2 Vast netwerk met zeer hoge capaciteit (VHCN) % huishoudens	**1 %** 2017	**1 %** 2018	**66 %** 2019	**44 %** 2019
1c1 4G-dekking % huishoudens (gemiddelde van providers)	**97 %** 2017	**100 %** 2018	**100 %** 2019	**96 %** 2019
1c2 Gebruik mobiel breedband Abonnementen per 100 mensen	**72** 2017	**75** 2018	**78** 2019	**100** 2019
1c3 5G-gereedheid Toegewezen spectrum als percentage van het totale geharmoniseerde 5G-spectrum	**nvt**	**0 %** 2019	**3 %** 2020	**21 %** 2020
1d1 Prijsindex breedband Score (0 tot 100)	**nvt**	**nvt**	**52** 2019	**64** 2019

België heeft, met een globale connectiviteitsscore van 52,0, zijn positie verbeterd en staat nu op de 13e plaats in de ranglijst van EU-landen. België heeft de streefcijfers voor 2020 bijna gehaald. Bijna alle huishoudens hebben vaste netwerken waarmee diensten van 30 Mbps kunnen worden geleverd (99 % sinds 2019) en 4G-dekking heeft reeds in 2019 100 % bereikt. Wat betreft de introductie van vaste breedband, is 79 % van alle huishoudens geabonneerd op enigerlei vorm van vaste internettoegang, iets meer dan het EU-gemiddelde van 78 %. België ontleent zijn sterke positie aan het feit dat breedband van ten minste 100 Mbps zeer veel wordt gebruikt, en aan de dekking van netwerken met zeer hoge capaciteit die werd bereikt door de upgrade naar DOCSIS.3.1. België staat met 45 % van de huishoudens die geabonneerd zijn op een aanbod van ten minste 100 Mbps, op de 6e plaats in de EU-ranglijst. Een zwak punt van België is het lage aantal abonnementen op mobiele breedband (78 per 100 mensen) vergeleken met het EU-gemiddelde (100). De prijzen in België liggen consequent hoger dan het EU-gemiddelde, en dit komt tot uiting in zijn breedbandprijsindex van 52 op een schaal van 100, waarmee België de 23e plaats inneemt op de EU-ranglijst.

België zal hoogstwaarschijnlijk de streefcijfers voor 2020 van zijn nationale plan “Digital Belgium – Plan voor ultrasnel internet in België 2015-2020” halen, ondanks enkele hardnekkige witte plekken (slechts 50 % van de huishoudens heeft toegang tot de Gbps breedbandsnelheid). België loopt echter achter wat betreft de uitrol van zeer hogesnelheidsnetwerken. Er is momenteel geen overheidsfinanciering voor de verwezenlijking van de doelstellingen van het nationale breedbandplan, die volkomen

afhankelijk is van particuliere investeringen. De historische koperdraadoperator is in 2017 begonnen met een plan voor de uitrol van glasvezel van 3 miljard EUR om in 2027 85 % van de bedrijven en 50 % van de huishoudens van glasvezel te voorzien. Andere exploitanten zijn van plan hun eigen glasvezelnetwerken uit te breiden op bedrijventerreinen. In september 2019 begon een van de exploitanten commercieel met de aanbieding van 1 Gbps in heel Vlaanderen en Brussel (beschikbaar voor meer dan 3 miljoen huishoudens en bedrijven) en was deze van plan zijn hybride HFC-netwerk van glasvezel- en coaxiaal kabels begin 2020 te moderniseren naar het DOCSIS([1]) 3.1-protocol. Een andere exploitant heeft eind 2019 ook zijn nieuwe DOCSIS 3.1-modem gelanceerd.

België scoort 0 % bij de indicator voor gereedheid voor 5G([2]). In België is slechts 27 % van het op EU-niveau geharmoniseerde spectrum voor draadloze breedbandcommunicatie toegewezen. De tijdige uitrol van 5G zal naar verwachting problematisch zijn. Voor de banden 700 MHz, 900 MHz, 1 800 MHz, 2 100 MHz en 3 600 MHz is een simultane multibandveiling met meerdere biedronden gepland, maar naar verwachting zal deze niet vóór 2021 plaatsvinden. Of de veiling plaatsvindt of niet, hangt af van een politiek akkoord tussen de federale regering en de gewesten over de verdeling van de veilingopbrengsten en het veilingontwerp, met inbegrip van overwegingen in verband met het reserveren van spectrum voor een nieuwkomer. Andere obstakels hinderen de tijdige uitrol van 5G-netwerken, zoals: i) de stringente grenswaarden voor straling (met name in Brussel), die in elk van de drie gewesten verschillend zijn; ii) de verschillende termijnen voor de afgifte van milieuvergunningen om antennes te plaatsen (een gewestelijke verantwoordelijkheid); en iii) de belasting op antennes door gemeenten, met name in Brussel, die kan oplopen tot 10 000 EUR per jaar per antenne. In maart 2020 zijn de Belgische autoriteiten een openbare raadpleging gestart over tijdelijke nationale vergunningen voor de 200 MHz aan beschikbaar spectrum in de 3600-3 800 MHz frequentieband als tijdelijke oplossing.

Hoewel België nog steeds goed presteert op het gebied van vaste en mobiele breedband, voornamelijk als gevolg van de brede beschikbaarheid van verbeterde legacy-netwerken, loopt dat land het risico achter te blijven bij de uitrol van 5G, aangezien de 5G-pioniersbanden niet tijdig zijn toegewezen en andere factoren de uitrol van draadloze netwerken negatief beïnvloeden.

([1]) (Data over cable service interface specification) Standaard voor het transport van gegevens via de (tv-)kabel

([2]) De indicator van de gereedheid voor 5G-spectrum is gebaseerd op de hoeveelheid spectrum die in 2020 in elke lidstaat binnen de 5G-pioniersbanden reeds is toegewezen voor 5G-gebruik. Voor de 3,4-3,8 GHz-band betekent dit dat alleen vergunningen die in overeenstemming zijn met de technische voorwaarden van de bijlage bij Uitvoeringsbesluit (EU) 2019/235 van de Commissie als 5G-klaar worden beschouwd. Voor de 26 GHz-band worden alleen toewijzingen in aanmerking genomen die voldoen aan de technische voorwaarden in de bijlage bij Uitvoeringsbesluit (EU) 2019/784 van de Commissie. Het percentage geharmoniseerd spectrum daarentegen houdt rekening met alle toewijzingen in alle geharmoniseerde banden voor elektronische-communicatiediensten (met inbegrip van 5G-pioniersbanden), zelfs als dit niet voldoet aan de voorwaarden van de indicator van 5G-gereedheid.

2 Menselijk kapitaal

2 Menselijk kapitaal	België		EU
	plaats	score	score
DESI 2020	**12**	**50,4**	**49,3**
DESI 2019	12	49,6	47,9
DESI 2018	15	45,6	47,6

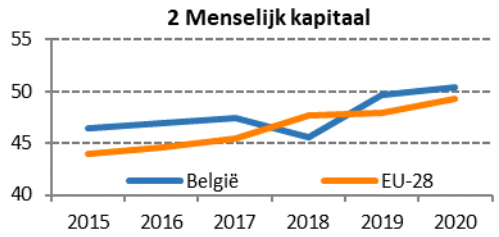

	België			EU
	DESI 2018 waarde	DESI 2019 waarde	DESI 2020 waarde	DESI 2020 waarde
2a1 Ten minste digitale basisvaardigheden % bevolking	**61 %** 2017	**61 %** 2017	**61 %** 2019	**58 %** 2019
2a2 Digitale vaardigheden boven basisniveau % bevolking	**31 %** 2017	**31 %** 2017	**34 %** 2019	**33 %** 2019
2a3 Ten minste elementaire softwarevaardigheden % bevolking	**63 %** 2017	**63 %** 2017	**62 %** 2019	**61 %** 2019
2b1 ICT-specialisten % totale werkgelegenheid	**4,2 %** 2016	**4,6 %** 2017	**4,8 %** 2018	**3,9 %** 2018
2b2 Vrouwelijke ICT-specialisten % werkgelegenheid voor vrouwen	**1,3 %** 2016	**1,8 %** 2017	**1,6 %** 2018	**1,4 %** 2018
2b3 Afgestudeerde ICT'ers % afgestudeerden	**1,1 %** 2015	**1,6 %** 2016	**1,9 %** 2017	**3,6 %** 2017

Wat het menselijk kapitaal betreft, staat België op de 12e plaats van de 28 EU-landen, net iets boven het EU-gemiddelde. In ieder geval zijn de digitale basisvaardigheden vier achtereenvolgende jaren ongewijzigd gebleven (61 %), waarmee ze nog steeds boven het EU-gemiddelde (58 %) liggen, vergelijkbaar met de softwarebasisvaardigheden (62 %). Er is sprake van een kleine maar veelbelovende verbetering op het gebied van de meer geavanceerde vaardigheden (34 %, vergeleken met 31 % in het vorige onderzoek). Het aandeel ICT-specialisten vertegenwoordigt een hoger percentage van de beroepsbevolking dan het EU-gemiddelde (4,8 % tegenover 3,9 % in de EU in totaal) en dit cijfer neemt jaarlijks iets toe. Het percentage vrouwelijke ICT-specialisten was iets gedaald, hoewel België nog steeds iets boven het EU-gemiddelde scoort. Ondanks de zeer trage verbetering die in de afgelopen jaren is gemeten, ligt het aantal ICT-afgestudeerden (1,9 % volgens de meest recente cijfers) nog steeds onder het EU-gemiddelde (3,6 %), waarmee België zeer laag in de rangorde van EU-lidstaten staat.

De behoefte aan meer digitaal geschoolde arbeidskrachten blijft in België een probleem. De bevindingen van de Agoria-studie van 2018([3]) gelden nog steeds: de digitale en bijhorende vaardigheden van 4,5 miljoen werkenden moeten worden versterkt. Er zijn verschillende projecten en initiatieven (in voorbereiding of reeds bestaand) om mensen te helpen deze vaardigheden te verwerven, die door de Belgische autoriteiten worden gesteund.

- Digitalcity.brussels wordt het opleidings- en werkgelegenheidscentrum voor digitale banen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

([3]) https://www.agoria.be/nl/Agoria-Zonder-aangepast-beleid-zijn-er-584-000-openstaande-vacatures-in-2030

- Het project #WallCode Digital Wallonia beoogt de ontwikkeling van de digitale vaardigheden van de nieuwe generatie op het gebied van programmeren, algoritmen en robotica te ontwikkelen.
- Het federale programma "Digital Belgium Skills Fund" zal voor het vierde opeenvolgende jaar ongeveer 30 projecten voor digitale vaardigheden financieren. Ook is BeCentral, het leercentrum voor digitale vaardigheden van Brussel, drastisch uitgebreid, zowel qua omvang als wat programma's betreft, waarmee het het grootste leercentrum voor digitale vaardigheden van Europa is geworden.
- De VDAB, de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding, organiseert cursussen over digitale vaardigheden en past ze ook aan de behoeften van de arbeidsmarkt aan. Ook heeft de VDAB een onlinecursus voor een groot publiek (massive open online course – MOOC) op het gebied van artificiële intelligentie (AI) gelanceerd om werkgevers te helpen meer over dit onderwerp te leren om bestaande vooroordelen weg te nemen.
- Agoria heeft een MOOC ontwikkeld over AI, die erop gericht is werknemers bij te scholen en bedrijven ertoe te brengen AI te gaan gebruiken. Er zijn ook andere kleinschalige initiatieven van start gegaan, zoals de AI-Black Belt en de seminars voor het behalen van de doctorsgraad (PhD) in AI, beide bij BeCentral.

Hoewel België nog geen nationale alomvattende strategie voor digitale vaardigheden heeft aangenomen, beschikken de verschillende gemeenschappen en gewesten wel over hun eigen specifieke beleidsinstrumenten, die ten doel hebben de tekortkomingen op het gebied van digitale vaardigheden op verschillende onderwijsniveaus weg te nemen. De meer recente van die instrumenten([4]) hebben nog wat meer tijd nodig om hun effect te sorteren, maar de reeds langer lopende, zoals de digitale school in Wallonië of het actieplan voor wetenschap, technologie, engineering en wiskunde (STEM) in Vlaanderen laten veelbelovende resultaten zien: scholen in de Franstalige gemeenschap worden beter van digitale apparatuur voorzien en, sinds het STEM-actieplan wordt uitgevoerd, volgen 1300 meer leerlingen in Vlaanderen een STEM-opleiding, waarbij opvalt dat steeds meer meisjes een STEM-opleiding volgen. Verder was België actief in de EU Code Week met 265 evenementen in 2019.

Er zijn duidelijke inspanningen om inclusie en een beter genderevenwicht in de digitale sector te bevorderen. In april 2019 ondertekende België de Europese verklaring over "bevordering van een grotere participatie van vrouwen aan het digitale tijdperk" en lanceerde het ook het nationale actieplan "Women in Digital", waarin de federale en gewestoverheden samenwerken om hun doelstellingen te verwezenlijken. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft in 2019 bovendien een coördinatrice voor digitale inclusie in dienst genomen.

Ondanks de bovengenoemde inspanningen blijft het belangrijk dat er een meer gecoördineerde actie van alle belanghebbenden komt – zowel publieke als private – om de specifieke uitdaging van een tekort aan digitale vaardigheden als gevolg van de digitale transformatie het hoofd te bieden.

([4]) http://enseignement.be/index.php?page=28101&navi=4540

Uitgelicht project 2020: BeCode

BeCode([5]) leert jongeren gratis hoe zij webontwikkelaar kunnen worden. Deze intensieve 6 maanden durende opleiding kan een keerpunt betekenen in hun carrière. De organisatie is partner in een samenwerkingsverband met de Vlaamse dienst voor arbeidsbemiddeling (VDAB) en een particuliere investeerder. Het particuliere investeringsfonds BeCode en de VDAB betalen hen een vergoeding voor elke jongere die via de BeCode een baan vindt.

BeCode heeft opleidingscentra geopend in Brussel, Charleroi, Genk, Luik, Antwerpen en Gent, telkens in een partnerschap met plaatselijke belanghebbenden.

([5]) http://becode.org/

3 Internetgebruik

3 Internetgebruik	België		EU
	plaats	score	score
DESI 2020	**10**	**61,2**	**58,0**
DESI 2019	10	56,2	55,0
DESI 2018	10	54,3	51,8

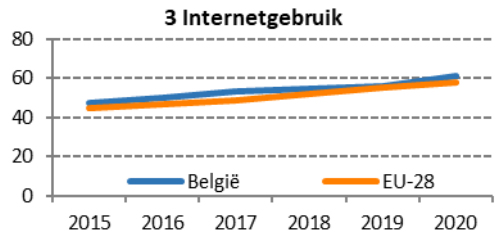

	België			EU
	DESI 2018 waarde	DESI 2019 waarde	DESI 2020 waarde	DESI 2020 waarde
3a1 Mensen die nog nooit internet hebben gebruikt % bevolking	**10 %** 2017	**9 %** 2018	**7 %** 2019	**9 %** 2019
3a2 Internetgebruikers % bevolking	**86 %** 2017	**87 %** 2018	**89 %** 2019	**85 %** 2019
3b1 Nieuws % internetgebruikers	**64 %** 2017	**64 %** 2017	**65 %** 2019	**72 %** 2019
3b2 Muziek, films en spelletjes % internetgebruikers	**72 %** 2016	**74 %** 2018	**74 %** 2018	**81%** 2018
3b3 Video on demand % internetgebruikers	**12 %** 2016	**24 %** 2018	**24 %** 2018	**31 %** 2018
3b4 Videogesprekken % internetgebruikers	**46 %** 2017	**44 %** 2018	**64 %** 2019	**60 %** 2019
3b5 Sociale netwerken % internetgebruikers	**82 %** 2017	**82 %** 2018	**84 %** 2019	**65 %** 2019
3b6 Volgen van een onlinecursus % internetgebruikers	**9 %** 2017	**9 %** 2017	**10 %** 2019	**11 %** 2019
3c1 Bankieren % internetgebruikers	**76 %** 2017	**78 %** 2018	**79 %** 2019	**66 %** 2019
3c2 Winkelen % internetgebruikers	**67 %** 2017	**67 %** 2018	**72 %** 2019	**71 %** 2019
3c3 Verkoop via internet % internetgebruikers	**23 %** 2017	**21 %** 2018	**26 %** 2019	**23 %** 2019

Internetdiensten worden in België over het algemeen iets meer gebruikt dan gemiddeld in de EU: het aantal mensen dat nog nooit internet heeft gebruikt, blijft langzaam dalen, terwijl het aantal mensen dat internet gebruikt, langzaam toeneemt. Interessant is dat de deelname aan activiteiten met betrekking tot online-amusement (nieuws, muziek, video's, games en video-on-demand) onder het EU-gemiddelde liggen. De populariteit van videogesprekken door internetgebruikers is echter aanzienlijk toegenomen. In België worden sociale netwerken en internetbankieren veel vaker gebruikt dan in de EU als geheel, terwijl andere onlineactiviteiten, zoals winkelen, verkoop of het volgen van cursussen online, ongeveer net zo vaak of iets vaker dan het EU-gemiddelde worden gedaan.

4 Integratie van digitale technologie

4 Integratie van digitale technologie	België		EU
	plaats	score	score
DESI 2020	**3**	**65,9**	**41,4**
DESI 2019	3	61,4	39,8
DESI 2018	5	56,4	37,8

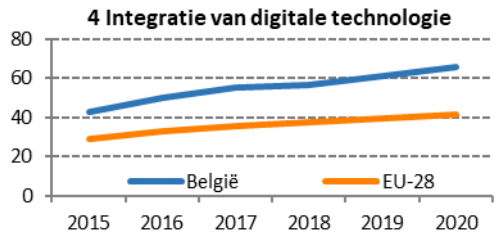

	België			EU
	DESI 2018 waarde	DESI 2019 waarde	DESI 2020 waarde	DESI 2020 waarde
4a1 Delen van elektronische informatie % ondernemingen	**54 %** 2017	**54 %** 2017	**53 %** 2019	**34 %** 2019
4a2 Sociale media % ondernemingen	**24 %** 2017	**24 %** 2017	**34 %** 2019	**25 %** 2019
4a3 Big data % ondernemingen	**17 %** 2016	**20 %** 2018	**20 %** 2018	**12 %** 2018
4a4 Cloud % ondernemingen	**nvt** 2017	**31 %** 2018	**31 %** 2018	**18 %** 2018
4b1 Verkoop via internet door kmo's % kmo's	**23 %** 2017	**28 %** 2018	**29 %** 2019	**18 %** 2019
4b2 Omzet e-commerce % kmo-omzet	**15 %** 2017	**13 %** 2018	**14 %** 2019	**11 %** 2019
4b3 Grensoverschrijdende onlineverkoop % kmo's	**12 %** 2017	**12 %** 2017	**15 %** 2019	**8 %** 2019

België scoort zeer goed en ligt duidelijk boven het EU-gemiddelde wat betreft de integratie van technologie in de activiteiten van bedrijven. Tegelijk zijn de andere indicatoren afgevlakt in vergelijking met het voorgaande jaar, behalve het gebruik van sociale media en de grensoverschrijdende verkoop, die respectievelijk een aanzienlijke toename met 10 procentpunten en een lichte toename met 3 procentpunten te zien gaven. Belgische bedrijven scoren zeer goed bij het gebruik van technologieën van meer strategisch belang, zoals de cloud en big data. Wat de elektronische uitwisseling van informatie betreft, heeft België zijn positie als best presterende EU-lidstaat gehandhaafd.

België wil werk maken van het stimuleren van nieuwe digitale technologieën en van het doen van strategische investeringen in digitale technologieën, via programma's die door de EU worden gecoördineerd. België is bijvoorbeeld lid van de gemeenschappelijke onderneming EuroHPC en medeondertekenaar van de verklaring tot oprichting van een Europees blockchainpartnerschap en van de verklaring inzake samenwerking op het gebied van kunstmatige intelligentie. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest participeert in LUMI([6]), een pan-Europese high-performance supercomputer. In april 2019 heeft België zich ook aangesloten bij de nieuwe Europese initiatieven inzake samenwerking ter bevordering van de digitalisering van het cultureel erfgoed en de digitalisering van de landbouw en de plattelandsgebieden.

De Belgische autoriteiten hebben in de afgelopen jaren voortdurend gewerkt aan de uitvoering van verschillende federale en gewststrategieën om de integratie van digitale technologie in economische sectoren te bevorderen. Zowel de EU- als de Belgische fondsen worden voor deze doeleinden gebruikt

([6]) Large unified modern infrastructure

en innovatiehubs in alle gewesten zijn actief betrokken bij de ondersteuning van digitale innovatie en ondernemerschap. België gaat door met het vergroten van het bewustzijn op het gebied van de digitale technologie, om de digitale transformatie van zijn nationale en gewestelijke economie te stimuleren, rekening houdend met de behoeften van kmo's en start-ups.

In 2019 zijn belangrijke actieplannen en -strategieën goedgekeurd om de ontwikkeling van AI te bevorderen (bv. AI4Belgium, DigitalWallonia4AI en het Vlaams actieplan Artificiële Intelligentie). Op het gebied van cyberbeveiliging zijn soortgelijke initiatieven voorgesteld (zoals het Vlaams beleidsplan cybersecurity), die financieel worden gesteund. Wallonië was actief in het Interreg Europe Cyber-project([7]). Ook is het programma "e-logistics by Digital Wallonia" van start gegaan om bedrijven te helpen hun toeleveringsketen te optimaliseren.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is verder gegaan met de invoering van het "Next Tech-plan"([8]) om de digitale transformatie van ondernemingen te ondersteunen, en het Gewestelijk Data Center is naar een nieuwe locatie verhuisd. Vlaanderen heeft de "Open Science Board" opgezet en Wallonië is actief geweest op het gebied van "slimme regio" en "slimme landbouw".

Het Belgische start-up-ecosysteem bleef zowel financiële als professionele ondersteuning genieten van specifieke programma's en organen (zoals de Vlaamse Strategische Onderzoekscentra en W.I.N.G.([9]) in Wallonië). De Belgische autoriteiten en universiteiten werkten samen om de samenwerking en de overdracht van kennis en innovatie met bedrijven te vergemakkelijken.

Ondanks deze inspanningen blijven de discrepanties tussen gevraagde en aangeboden vaardigheden nog steeds bestaan, waardoor niet alle voordelen van de invoering van digitale technologieën kunnen worden benut.

([7]) https://www.interregeurope.eu/cyber/
([8]) https://nexttech.brussels/wp-content/uploads/2017/01/PlanNextTech-2017-2020-fr.pdf
([9]) https://www.wing-digitalwallonia.be/

5 Digitale overheidsdiensten

5 Digitale overheidsdiensten	België		EU
	plaats	score	score
DESI 2020	**15**	**71,7**	**72,0**
DESI 2019	14	65,8	67,0
DESI 2018	14	62,4	61,8

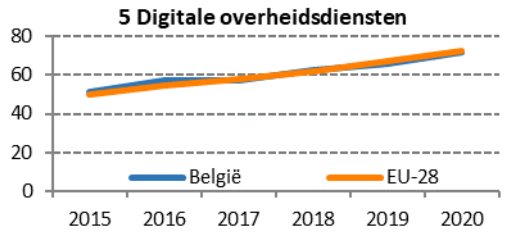

	België			EU
	DESI 2018 waarde	DESI 2019 waarde	DESI 2020 waarde	DESI 2020 waarde
5a1 Gebruikers van e-overheid % internetgebruikers die formulieren moeten indienen	**50 %** 2017	**51 %** 2018	**53 %** 2019	**67 %** 2019
5a2 Vooraf ingevulde formulieren Score (0 tot 100)	**68** 2017	**73** 2018	**70** 2019	**59** 2019
5a3 Voltooiing van diensten via internet Score (0 tot 100)	**85** 2017	**86** 2018	**88** 2019	**90** 2019
5a4 Digitale openbare diensten voor ondernemingen Score (0 tot 100) — binnenlandse en grensoverschrijdende	**81** 2017	**81** 2018	**93** 2019	**88** 2019
5a5 Open data % van de maximumscore	**nvt**	**nvt**	**65 %** 2019	**66 %** 2019

Voor twee van de indicatoren scoort België dicht bij het EU-gemiddelde voor digitale openbare diensten: de totstandbrenging van open data en online diensten. De digitale openbare diensten die aan bedrijven worden aangeboden – zowel binnenlands als grensoverschrijdend – liggen iets boven het EU-gemiddelde, namelijk 5 procentpunten. Ondanks deze tamelijk gemiddelde prestaties is er wel sprake van een opwaartse trend, met name op het gebied van e-government diensten voor bedrijven, met een indrukwekkende stijging van 12 procentpunten. Het gebruik van vooraf ingevulde formulieren is gedaald ten opzichte van DESI 2019, maar heeft geen invloed op de algemene positie van België. Ondanks deze resultaten is het percentage gebruikers van e-overheid echter zeer laag en ligt het aanzienlijk onder het EU-gemiddelde.

De ontwikkeling van digitale overheidsdiensten werd in België gedurende 2019 voortgezet. Het Digital Transformation Office heeft het beCEPS e-platform gelanceerd om de aanbestedende diensten bij overheidsopdrachten te helpen. Volgens de Vlaamse “public cloud first”-strategie, moet eerst een cloudoplossing worden geëvalueerd voordat andere technische oplossingen in overweging worden genomen.

De Vlaamse regering blijft het digitale platform voor ondernemers([10]) uitbreiden met steeds meer nuttige functionaliteiten en een plan om in 2020 een voorlichtingscampagne te voeren om de site te promoten. Er zijn initiatieven gestart of getest om andere e-overheidsmogelijkheden te verbeteren, zoals het project “E-box entrepreneurs”. De digitalisering van gewestelijke overheidsdiensten wordt gefinancierd via “Vlaanderen Radicaal Digitaal”, een specifiek investeringsprogramma dat gericht is op de volledige digitalisering van de Vlaamse overheidsdiensten.

([10]) www.vlaanderenonderneemt.be

De IRISbox-toepassing([11]) is uitgebreid met nieuwe functies en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal de digitalisering van overheidsdiensten tussen 2019 en 2024 in het kader van een nieuw plan blijven bevorderen.

In 2019 was er onder gemeenten sprake van een aanzienlijke toename van het aantal Smart City-initiatieven in Wallonië, en zowel Wallonië als het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn gestart om de problemen in verband met het bouwbeleid, de ruimtelijke ordening en de milieuvergunningen aan te pakken. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft zijn Nova Burgerplatform([12]) geactualiseerd om burgers in staat te stellen hun dossiers op het gebied van bouw- en milieuvergunningen te volgen. Het gewest is ook van plan één portaal voor online vergunningsaanvragen op te zetten. Wallonië is voornemens de administratieve procedures voor stedelijke planning te digitaliseren, waarbij eerst in een beperkt aantal gemeenten tests worden uitgevoerd. De uitdagingen in verband met de digitalisering van het gerechtelijk apparaat blijven onopgelost.

De Belgische autoriteiten — zowel op federaal als op gewestniveau — werken hard aan de ontwikkeling van digitale overheidsdiensten op verschillende gebieden. Er zijn echter wellicht ook nieuwe initiatieven nodig om de acceptatie van e-overheidsdiensten bij burgers te vergroten.

([11]) irisbox.irisnet.be
([12]) https://cibg.brussels/nl/onze-oplossingen/business-solutions/nova-1?set_language=nl